

Höstsådda arealer 2008

Areas of cereals and oilseed crops sown in autumn 2008

I korta drag

Höstrapsarealen fortsätter att öka

Den här hösten har det såtts uppemot 70 000 hektar höstraps. Det är 6 procent mer än förra årets höstsådda areal av raps och 43 procent mer än genomsnittet för de fem senaste åren. Det är framförallt i Skåne som höstrapsodlingen har ökat i år. I flertalet av de övriga länen där grödan odlas har arealen tvärtom minskat.

Höstvete kvar på en hög nivå

Höstvete är den vanligaste grödan som sås på hösten. Hösten 2008 såddes 336 800 hektar höstvete. Arealen är i samma storleksordning som de senaste fem årens genomsnitt.

Rågarealen ökar

Rågarealen har i flera år under 2000-talet understigit 30 000 hektar, men 2008 ökade sådden av höstråg till drygt 35 000 hektar.

Höstkorn blir en allt vanligare gröda

Höstkorn har under senare år börjat odlas i allt fler län och i län där grödan varit frekvent tidigare har arealen ökat. Särskilt i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län har arealtillskotten varit stora. På riksnivå ökade arealen i år med mer än 80 procent jämfört med förra året och uppgår nu till drygt 19 000 hektar.

Varierade väderförhållanden inför höstsådden

På många håll i Mellansverige kom det mycket regn i september när marken skulle förberedas för höstsådden. En del av den planerade sådden blev därför inte av. I de södra delarna av landet var det mer gynnsamma förhållanden för höstsådd.

Gerda Ländell, SCB, tfn 019-17 68 07, gerda.landell@scb.se
Olle Funcke, SCB, tfn 019-17 60 51, olle.funcke@scb.se

Statistiken har producerats av SCB på uppdrag av Jordbruksverket, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1404-5834 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utgivet den 26 november 2008.

URN:NBN:SE:SCB-2008-JO18SM0801_pdf

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Mats Wadman, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Största höstsådda arealen på drygt 30 år	3
Höstvete i nivå med femårsgenomsnittet	3
Rågarealen ökar med 36 procent	3
Höstkornarealen ökar kraftigt	3
Rågvetearealen ökar	3
Höstrapsarealen fortsätter att öka	4
Ekologisk höstsådd ökar	4
EU slopade kravet på träda	5
Variierande väder påverkade möjligheterna att höstså	5
Kommentarer till tabellerna	5
Tabeller	6
Teckenförklaring	6
1. Höstsådda arealer av höstvete och höstråg 2008	7
2. Höstsådda arealer av höstkorn och rågvete 2008	8
3. Höstsådda arealer av höstraps och höstrybs 2008	9
Fakta om statistiken	10
Detta omfattar statistiken	10
Definitioner och förklaringar	10
Så görs statistiken	10
Statistikens tillförlitlighet	10
Bra att veta	11
In English	12
Summary	12
List of tables	12
List of terms	12

Statistiken med kommentarer

Största höstsådda arealen på drygt 30 år

Årets höstsådda arealer av spannmål och oljevaxter beräknas till 519 100 hektar totalt för riket. Det är 10 procent mer än förra årets arealer och 12 procent mer än genomsnittet för de senaste fem åren. Den totala höstsådda arealen är den största sedan år 1976, då arealen uppgick till cirka 549 000 hektar. Uppgifterna har samlats in från ett urval av nästan 4 000 lantbrukare.

Höstsådden utgörs av 336 800 ha höstvetete, 35 200 ha höstråg, 19 100 ha höstkorn, 57 600 ha rågvete, 69 800 ha höstraps samt 600 ha höstrybs.

Höstvetete i nivå med femårsgenomsnittet

Höstvetete är den höstsådda gröda som odlas mest. På riksnivå är arealen 6 procent större än 2007 års areal och i nivå med genomsnittet för de senaste fem åren. I Skåne, Hallands och Västra Götalands län har höstvetetearealen ökat jämfört med 2007 och även jämfört med femårsgenomsnittet. Exempel på län där höstvetetearealen istället har minskat är Södermanlands och Västmanlands län.

Rågarealen ökar med 36 procent

För riket totalt är årets höstsådda rågareal 36 procent större än förra årets och 47 procent större än femårsgenomsnittet. På länsnivå har rågsådden ökat mest i Skåne län, men den har ökat även i Östergötlands, Västra Götalands och Örebro län. Nästan hälften eller drygt 16 000 hektar av landets rågodling finns i Skåne.

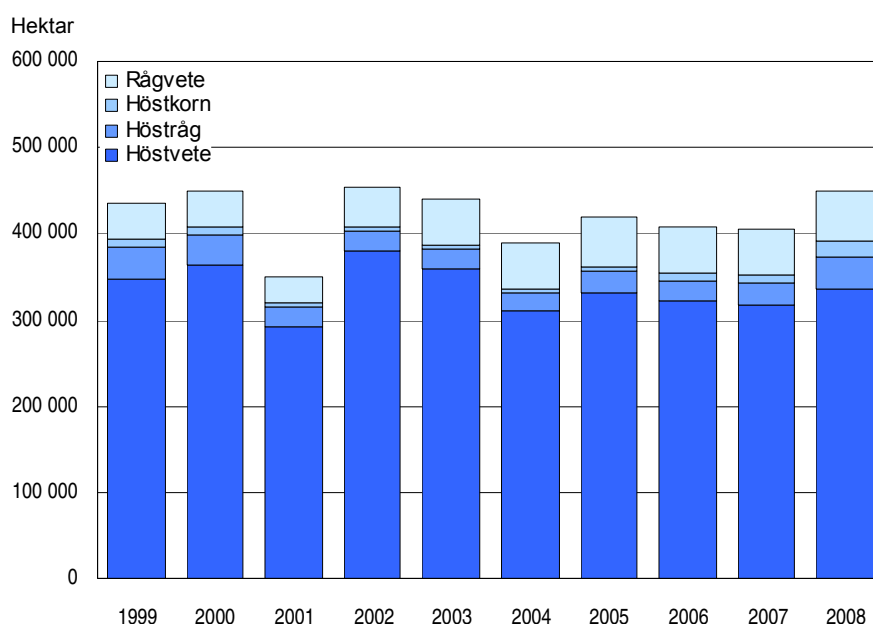
Höstkornarealen ökar kraftigt

Höstkorn har under senare år blivit en allt vanligare gröda. Under hösten 2008 har sådden höstkorn ökat särskilt i Kalmar, Gotlands, Skåne och Västra Götalands län. På riksnivå har arealen ökat med drygt 80 procent och uppgår nu till 19 100 hektar.

Rågvetearealen ökar

I genomsnitt för landet som helhet är arealen rågvete 11 procent större än förra året och 8 procent större än femårsgenomsnittet. Exempel på län där rågvetearealen har ökat är Östergötlands, Gotlands och Hallands län. Minskad odling noteras bland annat i Södermanlands, Örebro och Västmanlands län.

Figur A. Höstsådda arealer av spannmål 1999-2008

Höstrapsarealen fortsätter att öka

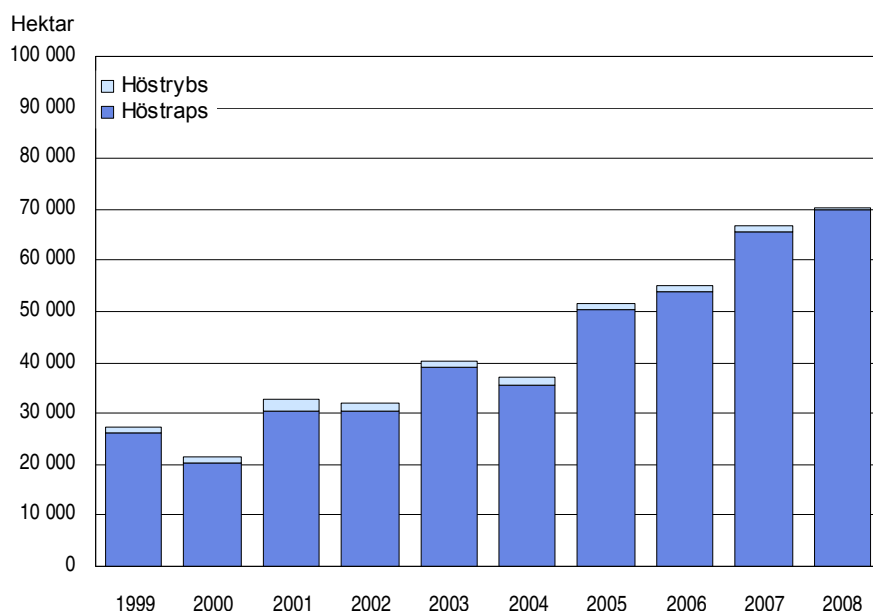
Sådden av höstraps är 6 procent större än förra året och 43 procent över femårs-genomsnittet. Den ökade arealen kan vara en följd av både ökat intresse för odlingen på grund av tämligen höga rapspriser och relativt gynnsamma förhål-landen för höstsådd i södra Sverige.

Odlingen av höstraps har ökat kraftigt under senare år och är nu tillbaka på de nivåer som odlades i början av 1990-talet. Årets höstsådda rapsareal kommer dock inte riktigt upp till rekordnivåerna 1989 och 1990 då den höstsådda arealen var större än 80 000 hektar.

Det är framförallt i Skåne som höstrapsodlingen har ökat i år. Där har den höst-sådda arealen ökat med 11 000 hektar jämfört med förra året. I flertalet av de övriga länen där grödan odlas har arealen tvärtom minskat.

Eftersom odlingen av höstrybs är begränsad är den beräknade arealuppgiften om cirka 600 hektar osäker.

Figur B. Höstsådda arealer av oljevaxter 1999-2008

Ekologisk höstsådd ökar

Den ekologiskt odlade arealen av de höstsådda grödorna är i år cirka 24 200 hektar, vilket är 12 procent större än förra året. I tablå 1 redovisas de beräknade arealerna för 2007 och 2008. Uppgifter om ekologiskt odlad areal av höstkorn redovisas inte för 2007 eftersom det var för få observationer.

Även inom den ekologiska odlingen är höstvetete den höstsådda grödan som odlas mest. Andelen höstvetete är dock lite lägre än inom den konventionella odlingen. Höstråg och rågvete är två höstsådda grödor som odlas i något större utsträckning inom den ekologiska odlingen.

Västra Götalands län är det län där det finns mest höstsådd areal som odlas ekologiskt, sammanlagt 7 400 hektar. Där har arealen ökat med ca 1 400 hektar jämfört med 2007. I de övriga länen är det inga större förändringar.

Med ekologisk höstsådd avses höstsådda arealer som lantbrukaren har för avsikt att odla enligt ekologiska produktionsformer. Uppgifter om ekologisk höstsådd samlades in för första gången hösten 2005.

Tablå 1. Höstsådda arealer som kommer att odlas enligt ekologiska produktionsformer

Gröda	Ekologisk höstsådd 2008 hektar	Medelfel, procent	Ekologisk höstsådd 2007 hektar	Medelfel, procent
Höstvete	13 800	4	12 300	3
Höstråg	3 500	9	2 100	6
Höstkorn	200	10		
Rågvete	4 700	8	4 500	9
Höstraps	1 800	8	2 400	6
Höstrybs	200	31	300	11

EU slopade kravet på träda

De ökade arealerna kan möjligen vara en effekt av de höga priser på spannmål och oljevaxter som rådde under 2007, vilket kan ha ökat intresset för odling bland jordbrukarna även om priserna under hösten 2008 varit betydligt lägre. En annan faktor som kan ha lett till ökade arealer är att EU beslutade att häva kravet på obligatorisk träda från och med 2008 års odlingsäsong.

Varierande väder påverkade möjligheterna att höstså

På många håll i Mellansverige kom det mycket regn i september när marken skulle förberedas för höstsådden. En del av den planerade sådden blev därför inte av. I de södra delarna av landet var det dock gynnsamma förhållanden för höstsådd.

Det regniga vädret under oktober och november i Mellansverige har på vissa håll medfört att marken är vattenmättad och höstsådden får därmed svårare att klara vintern. Övervintringen kan därför bli sämre än vanligt. Detta skulle i så fall innebära att den höstsådda arealen kommer att reduceras och istället ersättas med vårsådda grödor.

Kommentarer till tabellerna

I tabellerna redovisas höstsådd areal och medelfel för höstvete, höstråg, höstkorn, rågvete, höstraps samt höstrybs 2008. Redovisning görs för län, produktionsområden och hela riket.

Grödor som odlas i liten omfattning ger osäkra skattningar. Arealskattningar vars medelfel överstiger 35 procent, eller där antalet observationer understiger 10, redovisas inte utan ersätts med prickar i tabellerna. När observationer saknas helt anges detta med streck.

Uppgifterna är slutliga. För jämförelse redovisas motsvarande arealer för hösten 2007. På riksnivå redovisas även höstsådda arealer för åren 2003–2007.

Tabeller

Teckenförklaring

Explanation of symbols

–	Noll	Zero
..	Uppgift inte tillgänglig eller för osäker för att anges	Data not available or too unreliable to be presented

1. Höstsådda arealer av höstvetete och höstråg 2008

1. Areas sown with winter wheat and winter rye in autumn 2008

	Höstvetete		2007 Areal, ha	Höstråg		2007 Areal, ha
	2008 Areal, ha	Medel- fel, %		2008 Areal, ha	Medel- fel, %	
Län						
Stockholms	14 500	9	15 700	800	24	500
Uppsala	30 000	7	32 800	2 200	11	2 300
Södermanlands	22 900	7	26 600	1 000	11	1 100
Östergötlands	45 500	5	46 100	3 300	11	2 800
Jönköpings	900	18	1 200	-
Kronobergs	600	19	300
Kalmar	9 500	9	11 800	1 100	18	700
Gotlands	6 900	10	6 400	1 200	20	800
Blekinge	2 900	14	2 200	200	34	..
Skåne	96 900	4	85 000	16 200	7	12 000
Hallands	8 700	12	5 000
Västra Götalands	67 300	6	49 100	4 300	10	3 200
Värmlands	2 900	16	3 200
Örebro	10 200	12	12 600	1 700	18	1 000
Västmanlands	14 200	10	16 400	800	27	400
Dalarnas	2 400	17	2 000	600	19	..
Gävleborgs	700	27	600
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	81 100	4	71 300	8 400	8	6 300
Götalands mellanbygder	35 900	6	32 700	10 000	9	6 700
Götalands n slättbygder	103 200	4	83 700	7 300	8	5 800
Svealands slättbygder	92 300	4	105 100	6 500	7	5 700
Götalands skogsbygder	16 300	11	15 300	1 400	28	1 000
M Sveriges skogsbygder	7 400	10	8 500	1 200	16	300
Hela riket						
2008	336 800	2		35 200	4	
2007	316 900	2		25 800	5	
2006	321 600	2		23 900	5	
2005	332 400	2		24 700	7	
2004	310 400	2		21 100	6	
2003	357 000	2		24 000	5	
Genomsnitt 2003–2007	327 700			23 900		

Anm. Då medelfel överstiger 35 procent eller antal observationer understiger 10 utelämnas resultat (..).

2. Höstsådda arealer av höstkorn och rågvete 2008**2. Areas sown with winter barley and triticale in autumn 2008**

	Höstkorn		Rågvete			
	2008		2007	2008	2007	
	Areal, ha	Medel-fel, %	Areal, ha	Areal, ha	Medel-fel, %	
Län						
Stockholms	-	1 500	18	1 400
Uppsala	900	24	700
Södermanlands	2 600	19	3 500
Östergötlands	1 100	18	..	10 200	10	7 800
Jönköpings	-	1 200	31	2 300
Kronobergs	-	-	-	900	22	600
Kalmar	4 100	14	2 700	5 100	12	6 000
Gotlands	3 700	10	2 200	6 200	10	4 700
Blekinge	400	26	..	1 200	22	800
Skåne	6 700	10	4 000	5 800	12	5 200
Hallands	5 600	12	3 600
Västra Götalands	2 000	21	900	11 900	9	11 100
Värmlands	-	2 600	18	1 600
Örebro	-	1 200	17	1 700
Västmanlands	300	26	900
Dalarnas	-	-	-
Gävleborgs	-	-	-
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	3 900	11	2 300	6 800	10	4 400
Götalands mellanbygder	10 800	8	6 500	14 000	7	11 200
Götalands n slättbygder	2 800	15	1 100	18 100	7	14 700
Svealands slättbygder	700	17	..	8 400	9	9 000
Götalands skogsbygder	900	21	..	7 800	10	10 300
M Sveriges skogsbygder	-	2 500	15	2 300
Hela riket						
2008	19 100	6		57 600	4	
2007	10 500	8		52 000	4	
2006	7 800	10		54 300	3	
2005	4 100	9		57 000	4	
2004	5 100	10		52 200	4	
2003	4 600	10		52 500	4	
Genomsnitt 2003–2007	6 400			53 600		

Anm. Då medelfel överstiger 35 procent eller antal observationer understiger 10 utelämnas resultat (...).

3. Höstsådda arealer av höstraps och höstrybs 2008**3. Areas sown with winter rape and winter turnip rape in autumn 2008**

	Höstraps		Höstrybs			
	2008		2007	2008		2007
	Areal, ha	Medel-fel, %	Areal, ha	Areal, ha	Medel-fel, %	Areal, ha
Län						
Stockholms	900	13	1 500
Uppsala	1 000	17	2 200	400
Södermanlands	1 400	19	1 900
Östergötlands	7 300	7	9 800	-	-	..
Jönköpings	-	-	..
Kronobergs	-
Kalmar	2 800	10	3 100	-	-	-
Gotlands	3 500	8	3 500	-	-	-
Blekinge	700	18	300	-	-	-
Skåne	39 600	4	28 600
Hallands	1 800	16	1 800	-	-	-
Västra Götalands	9 800	7	10 800
Värmlands	300	-	-	..
Örebro	900
Västmanlands	500
Dalarnas	-	-	-
Gävleborgs	-	-
Produktionsområden						
Götalands s slättbygder	31 600	5	22 900	-	-	-
Götalands mellanbygder	15 600	6	13 400	-
Götalands n slättbygder	16 100	5	18 800
Svealands slättbygder	4 000	9	7 400	400	25	700
Götalands skogsbygder	2 200	13	2 600
M Sveriges skogsbygder	400	19	600	-
Hela riket						
2008	69 800	3		600	21	
2007	65 800	3		900	15	
2006	53 900	3		1 000	18	
2005	50 400	4		1 100	16	
2004	35 500	4		1 700	15	
2003	38 900	4		1 300	14	
Genomsnitt 2003–2007	48 900			1 200		

Anm. Då medelfel överstiger 35 procent eller antal observationer understiger 10 utelämnas resultat (...).

Fakta om statistiken

Undersökningen om höstsådda arealer baseras på uppgifter som samlas in från jordbrukare. Uttagningen av gårdar sker genom sannolikhetsurval.

Statistiken används huvudsakligen för ekonomiska kalkyler inom jordbrukssektorn, exportplanering, rådgivning, forskning och utbildning samt internationell rapportering. Informationen om höstsådda arealer är särskilt värdefull för planering av åtgång av utsäde och gödselmedel nästa vår.

Detta omfattar statistiken

Undersökningspopulationen utgörs av jordbruksföretag som har mer än 5,0 hektar åkermark. Som urvalsram används Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd.

Undersökningen avseende årets skördar av spannmål, trindsäd och oljeväxter omfattar ett urval av cirka 4 380 jordbruksföretag. Samma urval utnyttjas även för den ordinarie undersökningen om höstsådda arealer. Undersökningen gällande höstsådden har genomförts för den del av urvalet som omfattar Götaland, Svealand samt Gävleborgs län. De fyra nordligaste länen har uteslutits därför att höstsådd där endast förekommer i obetydlig omfattning. År 2008 ingick 3 975 jordbruksföretag i den ordinarie undersökningen av höstsådd. Urvalet för ekologisk höstsådd bestod av 1 660 företag. Undersökningen avser areal som under hösten besåts med höstvet, höstråg, höstkorn, rågvete, höstraps eller höstrybs.

Odling av höstsådda grödor har inte undersökts på företag som har mindre än 5,0 hektar åkermark. Höstsådden på dessa utgör dock en liten andel av den totala höstsådden i landet.

Definitioner och förklaringar

Med höstsådda arealer avses arealer av de grödor som lantbrukaren sår på hösten. Om plantorna övervintrar kommer de snabbt igång med tillväxten efterföljande vår. Samtliga spannmåls- och oljeväxtgrödor som är aktuella för höstsådd ingår i undersökningen.

Så görs statistiken

Undersökningen om höstsådda arealer genomförs årligen. Varje företags urvals-sannolikhet beror på företagets areal av undersökningsgrödorna samt dess grödfördelning. Stor areal av de aktuella undersökningsgrödorna ger ökad sannolikhet att komma med i undersökningen.

Företag som har valts ut får i mitten av augusti ett brev med information om undersökningen. Uppgifterna samlas därefter in via internet eller per telefon av SCB:s intervjuare. Uppgiftslämnandet är frivilligt.

Uppgifterna granskas vid SCB. I samband med bearbetning av uppgifterna görs manuella och maskinella kontroller. Vid behov tas förnyad kontakt med uppgiftslämnarna. Skattningar görs därefter för län, produktionsområden och hela riket.

Statistikens tillförlitlighet

För att belysa den osäkerhet som finns i resultaten på grund av att beräkningarna grundar sig på ett urval av företag redovisas i tabellerna medelfelen för de skattade arealerna. I medelfelet inkluderas även effekten av andra slumpmässiga fel.

Medelfel

Medelfelet anges i procent av den skattade arealen. Med hjälp av medelfelet kan ett konfidensintervall beräknas. För en skattad areal på exempelvis 50 000 hektar och ett medelfel på 3,0 procent (1 500 hektar) kan man med liten felrisk (5 procent) säga att intervallet $50\,000 \pm 2 \times 1\,500$ (det redovisade värdet \pm det dubbla medelfelet), dvs. 47 000 – 53 000 hektar, innesluter den verkliga arealen. Resultat med större medelfel än 35 procent redovisas inte på grund av stor osäkerhet.

Bortfall

Bortfallet år 2008 är 5,3 procent och orsakas av att arealuppgifter ej erhållits från samtliga företag.

Över- och undertäckning

Urvalsramen baseras på årets aktuella uppgifter i Jordbruksverkets administrativa register för arealbaserade stöd, vilket medför att över- och undertäckning som beror på förändringar i företagsbeståndet minskats till en marginell nivå.

Arealer på jordbruksföretag som inte ansöker om arealbaserade stöd bedöms för de aktuella undersökningsgrödorna vara av liten betydelse.

Bra att veta

De höstsådda grödorna utsätts under vinter och vår för väderlekens påfrestningar. Grödor som tar stor skada eller utvintrar helt körs i regel upp på våren. Oftast sker då omsådd med annan gröda. Utvintringens omfattning varierar avsevärt mellan olika år och olika delar av landet.

Undersökning om höstsådda arealer genomförs och publiceras årligen av SCB. Jämförbarheten mellan åren är god.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats www.sjv.se under Statistik och på SCB:s webbplats www.scb.se under Jord- och skogsbruk, fiske. De som kostnadsfritt önskar erhålla Statistiska meddelanden med jordbruksstatistik i pdf-format per e-post, kan anmäla det till statistik@sjv.se.

Beskrivning av statistiken

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i:

[Beskrivning av statistiken](#) för Höstsådda arealer 2008. Detta dokument finns tillgängligt på SCB:s och Jordbruksverkets webbplatser.

In English

Summary

In connection with the survey on crop yields in 2008 information has been collected on the areas sown in the autumn with the following crops: winter wheat, winter rye, winter barley, triticale, winter rape and winter turnip rape. A sample of almost 4 000 survey units with more than 5.0 hectare of arable land were selected. Small farms and the northern part of Sweden have been excluded due to negligible cultivation of winter crops.

Since 1968, the survey on areas sown in the autumn has been based on interviews. Since 2005, the farmers can also use Internet as a tool for data provision to Statistics Sweden.

The results are provided in the tables. The standard errors for the areas have been calculated. Estimates with standard errors exceeding 35 percent, or less than 10 observations, are not presented. Results are presented for counties, production areas and the whole country. Results from 2007 are presented for comparative purposes and national mean values for the last five years are also presented.

The areas sown in the autumn of 2008 are estimated at 519 000 hectares. Winter wheat is the most common autumn-sown crop with 337 000 hectares.

Areas of winter rape, 70 000 hectares, are 6 percent more than 2007 and nearly 43 percent more than the average for the previous five years.

Data on areas sown in the autumn that will be cultivated according to the system of organic farming have been collected since 2005. The organic farming areas sown in the autumn of 2008 are estimated at 24 000 hectares.

List of tables

Explanation of symbols	6
1. Areas sown with winter wheat and winter rye in autumn 2008	7
2. Areas sown with winter barley and triticale in autumn 2008	8
3. Areas sown with winter rape and winter turnip rape in autumn 2008	9

List of terms

Areal	Area, acreage
Ekologisk	Organic
Hektar	Hectare
Hela riket	The whole country
Höstkorn	Winter barley
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höstvete	Winter wheat
Län	County
Medelfel	Standard error
Medelvärde	Mean value
Oljeväxter	Oilseed crops
Produktionsområde	Production area
Rågvete	Triticale
Spannmål	Cereals